

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ KOMİSYONU

Toplantı Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 38
Karar Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 117

Toplantı Yeri
ANKARA

**TABİAT VARLIĞI OLARAK BELİRLENECEK ANIT AĞAÇLARIN TESPİTİNE
İLİŞKİN İLKE KARARI**

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile 19.07.2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi gazetede yayımlanan Korunan Alanların Tespit Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik çerçevesince anıt ağaçların tespit edilmesine yönelik hususlar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

Geçmiş ile günümüz, günümüz ile gelecek arasında köprü kurabilecek uzunlukta doğal ömre sahip olan ağaçlardan yaş, gövde çapı, tepe çapı ve boy itibariyle kendi türünün alışlagelmiş ölçülerinin çok üzerindeki boyutlara ulaşan; ya da, yöre tarihinde, mistik kültüründe ve folklorunda özel yeri bulunan ağaç ve bazı ağaç formundaki çalı türlerinin anıt ağaç olarak tanımlanmasına,

A- ANIT AĞAÇLARIN SINIFLANDIRILMASI

1. **Kültürel Anıt Ağaçlar:** Yöre kültüründe olumlu veya olumsuz, gerçek veya hayal ürünü, mistik veya folklorik bir öyküye sahip olan veya ulusal tarihi olaylar ile özdeşleşmiş ve onlara tanıklık eden ağaçlardır. Kültürel anıt ağaçların;
  - 1.1. Tarihi Anıt Ağaçlar: Tarihi bir olaya veya şahsiyete ait geçmişe tanıklık etmiş olan ağaçlar,
  - 1.2. Mistik Anıt Ağaçlar: Dini bir inanışla yöre halkı tarafından yüceltilmiş olan ağaçlar,
  - 1.3. Folklorik Anıt Ağaçlar: Halkın geçmişten gelen gelenek ve göreneklerinin dönemsel olarak da olsa civarında yaşatıldığı ya da yörede yaşanan çok üzücü veya sevindirici bir olaya tanıklık ettiği için halk arasında özel bir yeri olan ağaçlar, olarak tanımlanmasına,
2. **Boyutsal Anıt Ağaçlar:** Buldukları yerde, yaş, boy, gövde ve tepe tacı gibi boyutsal özellikleri itibariyle kendi türünün alışlagelmiş ölçülerinin çok üzerindeki boyutlara ulaşmış, geçmiş ile günümüz, günümüz ile gelecek arasında köprü kurabilecek en az 100 yaşında ve doğal ömre sahip olan ağaçlar olarak tanımlanmasına,
3. **Görsel Anıt Ağaçlar:** Doğal görünümünden esaslı şekilde sapma gösteren çatal, şamdan, kıvrık, yatay ve farklı gövde kaynaşması gibi dikkat çekici görsel özelliklere sahip olan ağaçlar olarak tanımlanmasına,

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ KOMİSYONU

Toplantı Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 38
Karar Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 117

Toplantı Yeri
ANKARA

B- ANIT AĞAÇLARIN TESPİT EDİLMESİNE DAİR HUSUSLAR

1. Boyutsal anıt ağaçların tespit edilmesi aşamasında türlerin yaş, gövde çapı, boy, tepe çapı, bulunduğu yer ve pozitif özelliklere bağlı değerlendirmelerin yapılmasına,
  - 1.1.Yaş: Anıt ağaçların yaşının ağacın gövdesinde, yerden 130 cm yükseklikte uygun teknikte alınacak artım kalemine bağlı olarak yapılacak yıllık yaş halkası sayımıyla belirlenmesine,
  - 1.2.Gövde Çapı:Yerden 130 cm yükseklikte gövde çevresi ölçüldükten sonra çıkan sonucun 3.14'e bölünmesi ile santimetre cinsinden değerin belirlenmesine,
  - 1.3.Boy: Metre cinsinden belirlenmesine,
  - 1.4.Tepe Çapı: Metre cinsinden belirlenmesine,
  - 1.5.Bulunduğu Yer: Ağacın bulunduğu alanın niteliğine göre belirlenmesine (Orman, meşcere, grup, küme, tek kırsal, tek kent içinde gibi)
  - 1.6.Pozitif Özellikler: Ağacın sahip olduğu yapısal özelliklerin bu kategoride değerlendirilmesine,
2. Bir ağacın kültürel anıt ağaç olarak tanımlanabilmesi için tarihi, mistik veya folklorik özelliklerden en az birine sahip olması gerekli olduğuna, kültürel özelliğin bulunmasının bir ağacı anıt ağaç olarak belirlemek için yeterli olacağına, bu durumda boyutsal özelliklere bağlı değerlendirme yapılmayacağına, ancak tespit fişinde ağacın boyutsal özelliklerinin belirtilmesine,
3. Bir ağacın görsel anıt ağaç olarak belirlenebilmesi için ağacın tanımda belirtilen yapısal özelliklerden birine sahip olması gerektiğine, görsel özelliğin bulunmasının bir ağacı anıt ağaç olarak belirlemek için yeterli olacağına, bu durumda boyutsal özelliklere bağlı değerlendirme yapılmayacağına, ancak tespit fişinde ağacın boyutsal özelliklerinin eksiksiz belirtilmesine,

C- ANIT AĞAÇLARIN SEÇİMİ

Kültürel "tarihî", "mistik" ve "folklorik" niteliği olan ağaçların türü, yaşı, boyu, gövde ve tepe çapı ne olursa olsun, doğrudan "anıt ağaç" olarak seçilmesine; kültürel niteliği olmayan ağaçların ise "boyutsal anıt ağaç" olarak seçilebilmeleri için, ağaca dair Şimdiki Anıtsal Değer (ŞAD) puanının hesaplanarak, Asgari Anıtsal Değer (AAD) ile mukayesesinin yapılmasına,

Şimdiki anıtsal değer (ŞAD): Boy+ Gövde çapı+ Tepe çapı+ Yaş+ Bulunduğu yer+ Pozitif özelliklere göre belirlenecek puanların toplanması ile elde edilen değer olup, puanlamada ağacın boyutsal verilerine karşılık gelen değer kullanılacağına, bu değerlerin ekte yer alan (Ek 4) "Anıt Ağaç Değerlendirme Tablosu" baz alınarak belirlenmesine,

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ KOMİSYONU

Toplantı Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 38
Karar Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 117

Toplantı Yeri
ANKARA

Asgari Anıtsal Değerin (AAD), her ağaç ve ağaç formundaki çalı türleri için standart olarak belirlendiği tablo 1,2,3'de belirtilen değerlerin kullanılmasına, (Ek 1, 2 ve 3).

Bir ağacın boyutsal özelliklerine göre anıt ağaç olarak tespit edilebilmesi için Şimdiki Anıtsal Değerinin (ŞAD), bu ağacın ait olduğu takson için standart olarak belirlenmiş Asgari Anıtsal Değer (AAD) e, eşit veya bu değerden daha büyük olmasının zorunlu olduğuna,

D- ANIT AĞAÇLARIN KORUMA ALANLARININ BELİRLENMESİ

Anıt ağaçların koruma alanları, ağacın tepe tacının tamamını kapsayacak şekilde UTM 3° ED 50 projeksiyon ve datumunda koordinatlandırılarak belirlenmesine ve, koruma alanının ve uygun ölçekli kadastral paftaya işlenmesine, m² cinsinden büyüklüğünün hesaplanarak gösterilmesine, koordinat listesi ve uygun ölçekli kadastral paftaya işlenen koruma alanının ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu tarafından karar eki yapılmasına; anıt ağacın bulunduğu alana bağlı olarak koruma alanının tepe tacını tamamen kapsayacak şekilde belirlenmesine olanak sağlanmadığı durumlarda, yerinde yapılacak inceleme sonucunda, ağacın hayatiyetini koruyacak büyüklükte koruma alanının ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu üyeleri tarafından belirlenmesine; aynı alanda tepe çapı izdüşümü çakışan anıt ağaçlar için bütüncül koruma alanı belirlenebileceğine, bu iki durumda da koruma alanına esas koordinatların, UTM 3° ED 50 projeksiyon ve datumunda ölçekli krokide alansal olarak gösterilerek bu krokinin ve koordinat listesinin de Bölge Komisyonunca onaylanmasına,

Belirlenen koruma alanı içerisinde ağacın kök yapısını, beslenmesini olumsuz etkileyebilecek ve taban suyunun kök sistemine ulaşmasını engelleyecek türden zemin kaplaması, kazı ve inşai faaliyetlerin yapılmamasına; ağacın tepe, gövde ve kök yapılarına zarar verebilecek hiçbir faaliyete izin verilmemesine, bunların dışında koruma alanı içerisinde yapılmak istenen faaliyetlerin Bölge Komisyonları tarafından ağacın türü, bulunduğu alanın özelliği ve koruma alanı durumu kapsamında değerlendirilmesine;

E- ANIT AĞAÇLAR VE TESCİLLİ AĞAÇ TOPLULUKLARI İÇİN TANITIM LEVHALARI

Anıt ağaçlar ve daha önceden tescil edilmiş olan ağaç toplulukları için Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlü tarafından tasarlanacak tabelaların standart olarak kullanılmasına,

F- 666 Sayılı Korunması Gerekli Tabiat Varlıklarından Anıt Ağaçların Tanımı ve Korunması İlke Kararının yürürlükten kaldırılmasına;

Toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA MERKEZ KOMİSYONU

Toplantı Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 38
Karar Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 117

Toplantı Yeri
ANKARA

-Ekler

- 1-Türkiye'nin Birinci Sınıf Orman Ağacı Türleri ile Meyve Ağacı Türleri
- 2- Türkiye'nin İkinci Sınıf Orman Ağacı Türleri ile Meyve Ağacı Türleri
- 3- Türkiye'nin Üçüncü Sınıf Orman Ağacı Türleri ile Meyve Ağacı Türleri
- 4- Anıt Ağaç Değerlendirme Tablosu
- 5-Kaynakça